

SAMMANFATTNING:

Konflikten i Syrien möjliggörs av dolt statligt stöd och en kriminell "terrorekonomi" som underhåller stridande parter. Trots att Damaskus ligger över 3 000 kilometer från Stockholm påverkas Sverige i högsta grad av det syriska inbördeskriget. Ett stort antal svenska medborgare strider

för terrororganisationer i Syrien, några av dem som återvänder kommer med stor sannolikhet att utföra terrordåd. Bara under 2014 kommer flyende, motsvarande närmare en halv procent av Sveriges befolkning, att ansöka om uppehållstillstånd i Sverige. Människosmugglingen bakom

detta omsätter miljardbelopp, och till detta kommer narkotikasmuggling och annan kriminalitet. Situationen i Sverige innebär även att grannländer utsätts för ökad risk av terrorattacker och annan brottslighet.

Syrien och Sverige

En avlägsen konflikt med allvarliga konsekvenser på hemmaplan

AV: KARL LALLERSTEDT

Trots att Damaskus ligger över 3 000 kilometer från Stockholm påverkar Syrienkonflikten Sverige i större utsträckning än något annat krig sedan andra världskriget.

Sedan konflikten började har 250–300 svenska medborgare rest till Syrien och Irak för att ansluta sig till al-Qaida inspirerade terrororganisationer. Fler av dem har stupat. En andel av dem som överlever kan komma att begå terrordåd i Sverige när de återvänder.

Under den pågående humanitära katastrofen, som drivit över nio miljoner personer från sina hem, för den svenska regeringen en unik asylpolitik som innebär att Sverige tar emot en

tredjedel av alla flyktingar som tar sig till EU. Då det inte finns lagliga vägar för dessa flyktingar att ta sig till Sverige tvingas de att använda sig av människosmugglare.

Människosmugglingen från Syrien till Sverige är en brutal verksamhet som omsätter miljardbelopp, och dödar hundratals av dess desperata "kunder". Dessutom stärker människosmugglingen kriminella organisationer, och bidrar till narkotikasmuggling och annan brottslighet i Sverige.

Denna rapport sammanfattar de ekonomiska drivkrafterna bakom kriget och vilka effekter kriget har på Sverige.

DEN HUMANITÄRA KATASTROFEN I SYRIEN

- Över 200 000 döda.
- Över 10 miljoner i behov av humanitär hjälp.
- Över 9 miljoner har tvingats fly från sina hem.
- Över 3 miljoner har flytt utomlands.
- Systematisk kränkning av mänskliga rättigheter.
- Bruk av kemiska vapen, inte endast nervgasen Sarin förra året, men fortsatt bruk av klorgas mot civila detta år.
- Enligt oppositionella talespersoner har över 20 000 personer dödats av så kallade "barrel bombs" som ofta släpps från helikoptrar över bostadsområden.

DEL 1: DOLT STÖD, VAPENLEVERANSER OCH TERROREKONOMI

Innan vi går in i detalj på konsekvenserna av konflikten för Sveriges del vill jag peka på två huvudfaktorer som möjliggör att konflikten fortsätter; nämligen stöd från stater och den ”terrorekonomi” som uppstått i Syrien.

Konflikten i Syrien karakteriseras av grumlighet. Det utländska stödet till de olika parterna i konflikten, som möjliggör dess fortsättning, är i stor utsträckning hemligt eller dolt. Kriminella aktiviteter utgör också en inte oväsentlig finansieringskälla. Första delen av den här rapporten belyser några av dessa dunklare aspekter – exempelvis hur vissa stater, terrorgrupper och den illegala handeln spelar viktiga roller i att förlänga och förvärpa konflikten.

Överblick av huvud- aktörerna i konflikten

Historiska vapenleverantörer

Nedan redovisas vapenleveranserna till Syrien 2006–2010 (innan konflikten började) fördelade på leverantörsland, vilket utgör en tydlig indikator på regimens vänner¹:

– Ryssland	48 procent
– Iran	21 procent
– Vitryssland	20 procent
– Nordkorea	9 procent
– Kina	2 procent

1 Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI Yearbook 2013, Arms Transfers to Syria.

DE STRIDANDE PARTERNA I SYRIEN

The Carter Center som tagit initiativet till ”The Syria Conflict Mapping Project” har identifierat över 5 546 beväpnade grupper som formats sedan konflikten började. Från små lokala grupper, till större organiserade koalitioner verksamma i stora delar av landet.

I dagsläget kan man på ett förenklat sätt dela upp de stridande parterna i fyra grupper:

- Bashar al-Assads regering och dess lierade.
- Den breda koalitionen lierade rebellgrupper som bekämpar Assad, därav det två största sub-koalitionerna som är den islamistiska Islamiska Fronten och den sekulärt orienterade Fria Syriska Armén.
- Den av EU terrorlistade Islamiska Staten (ISIS) och al-Nusra (al-Qaida i Syrien). Notera att al-Nusra har samarbetat med de andra faktionerna mot Assad. ISIS har aktivt bekämpat alla.
- De kurdiska organisationerna, huvudsakligen YPG, som hittills hållit en låg profil i konflikten gentemot Assad men som bekämpat bland annat ISIS.

Aktörer som stödjer Assad

Iran

Iran är Syriens viktigaste lierade och bistår regimen både militärt och ekonomiskt. Iran har militära trupper i landet, som bland annat har tränat och bistått inhemska milisstyrkor, främjat och bistått utländsk shiamilis (trupper som framför allt kommer från Irak och som uppskattades uppgå till minst 7 000–8 000 tidigare under året²) som strider på regeringens sida i landet. Militära förnödenheter levereras, och Iran bistår med underrättelsearbete. Trots att Iran lyder under FN:s vapenembargo är det tydligt att Iran

fortsätter att vara en nyckelleverantör, och det spekuleras i att Iran delvis finansierar ryska vapenleveranser. Syrien är också viktig för Irans förbindelser med Hizbollah i Libanon, eftersom en stor del av det logistiska stödet till organisationen kommer via Syrien.

Hizbollah

Terroristorganisationen som är intimt lierad med Syrien och Iran har spelat en framträdande roll i konflikten. Tusentals Hizbollah soldater bistår Assadregimen och har varit involverade i tunga strider, bland annat mot al-Nusra (al-Qaida i Syrien). Enligt the Meir Amit Intelligence and Terrorism Center har Hezbolla tusentals soldater i Syrien, varav 360 uppskattningsvis har dödats fram till och med den 1

2 The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Centre, ”Shi’ite Foreign Fighters in Syria”, 18 mars 2014 I och med ISIS:s frammarsch i Irak har sannolikt dessa shiamiliser i ökad utsträckning behövts på andra sidan gränsen

april i år.³ Vapenleveranser till Hizbollah från Syrien har rapporterats. Man kan spekulera i om Syrien levererar eftertraktade vapensystem till Hizbollah som tack för deras stöd.

Hizbollah har utpekats som delaktigt i ett flertal terrordåd, inklusive självmordsbombningar. Organisationen anklagas också för att profitera på narkotikahandel och annan illegal handel, inklusive cigarettsmuggling. Hizbollah har aktiva svenska medlemmar, exempelvis Hossam Taleb Yaacoub, som dömdes till fängelse av en cypriotisk domstol 2013. Han hade kartlagt ankomsttider av flighter från Israel till Cypern för organisationens räkning, sannolikt som förberedelse till ett terrordåd. Detta en kort tid efter en självmordsbombning inom EU:s gränser mot israeliska turister, i Bulgarien 2012, ett dåd som dödade sju och skadade 32.

Enligt en libanesisk riksdagsledamot har Syrien överfört missiler kapabla att fungera som vapenbärare för kemiska stridsmedel till Hizbollah. Avhoppare har också påstått att Syrien fört över kemiska vapen, och även kapaciteten att producera sådana

vapen till Libanon och Irak för att undvika destruktion av dem.⁴

Ryssland

Syrien är ett av Rysslands närmast lie-rade, och var ett av de elva länder som röstade emot FN:s generalförsamlings fördömande av Krimannexeringen. Från 1971 hade Sovjetunionen en mindre flottbas i landet, som sedan övertogs av Ryssland. 2012 rapporterades att 30 000 ryssar bodde i Syrien⁵, och ryska investeringar i landet är betydande. Ryssland spelar en kritisk roll som landets största vapenleverantör, något som fortsatt också efter inbördeskrigets början. Ryssland agerar också som Assads beskyddare inom FN:s säkerhetsråd, där Ryssland har vetorätt. Dessutom har Ryssland en bas i Syrien som gör satellitbildsanalyser och ger regimen insikt i rebellernas trupprörelser. Enligt Jane's International Defence Review finansieras detta av Irans revolutionsgarde. I början av oktober intog FSA-trupper, Fria Syriska Armén, en signalspaningsbas i södra Syrien, som tidigare brukats av den ryska militära underrättelsetjänsten GRU och syrisk underrättelsetjänst. Det är dock oklart när ryssarna lämnade basen.⁶

En möjlig "betalning" för rysk hjälp är det omfattande samarbetsavtal om exploatering av energiresurser i Medelhavet som skrevs under i slutet av 2013.

Kina

Tillsammans med Ryssland har Kina skyddat Syrien inom FN:s säkerhetsråd. Kina är också en historisk vapenleverantör och en viktig handelspartner.

Nordkorea

Nordkorea och Syrien har långvariga och goda relationer. Nordkorea hjälpte till att bygga den hemliga kärnreaktor som bombades av Israel 2007, och 2009 beslagtogs grekiska myndigheter 14 000 skyddsdräkter mot kemiska vapen på ett nordkoreanskt fartyg på väg till Syrien.⁷ Syriens missilprogram är utvecklat med nordkoreansk assistans. 2013 vittnade Michael Flynn, chef för Defense Intelligence Agency (DIA), att Syriens Scud B-, C- och D-missilprogram är beroende av utländsk assistans, primärt nordkoreansk.⁸ 2012 beslagtogs sydkoreanska myndigheter nordkoreanska grafitcylindrar som

used to monitor rebels and Israel seized", 8 oktober 2014.

3 The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Centre, "Hizbollah's Involvement in the Civil War in Syria: Hizbollah regards the takeover of Yabrud as a security and morale-boosting achievement, costing the organization relatively few losses", 22 april 2014.

4 The Times of Israel, "Hizbollah's long-range missiles can carry chemical weapons", 6 oktober 2013.

5 Financial Times, "Russia's concern is to deny victory to the west" by Zaki Laïdi, 18 juli 2012.

6 The Telegraph, "Russian spy base in Syria

7 The Nuclear Threat Initiative, "Greece Captured North Korean Chemical Weapon Gear, Envoys Reveal", 17 november 2011.

8 Congressional Research Service, "Iran-North Korea-Syria Ballistic Missile and Nuclear Cooperation", 16 april 2014.

deklarerats som blyrör. Det kinesiska fartyget var på väg till Syrien, och det finns misstankar att delarna skulle användas som missilkomponenter.⁹ Länderna har länge haft militära utbytesprogram och det har spekulerats i att nordkoreanska militärrådgivare assisterar Assadregimen under konflikten, något som Nordkorea har dementerat.

Assads fiender

Majoriteten av det globala samfundet anser officiellt att oppositionen, National Coalition for Syrian Revolution and Opposition Forces, utgör den legitima representanten för det syriska folket och kräver Assads avgång.

Även om en direkt intervention mot Assadregimen än så länge uteblivit har sanktioner och stöd till rebellgrupper utnyttjats för att påverka utgången av inbördeskriget. Men denna front är inte enad. Olika stater stöder olika rebellgrupper, och i olika omfattning. Men Islamska Statens (ISIS) oväntade framryckning den här sommaren har skakat om rejält och öppnat för tidigare helt oförutsedda samarbeten. Storbritanniens tidigare utrikesminister, och nuvarande ordförande i parlamentets säkerhets- och underrättelseutskott, förespråkade exempelvis i mitten av augusti att väst skulle samarbeta med Iran i kampen mot

EN HISTORISK FRISTAD FÖR TERRORISTER

Syrien har varit en fristad och ett stöd åt ett antal grupper som klassas som terrororganisationer, inklusive Hizbollah (nyckelallierad), Hamas (vars ledarskap fanns i Syrien fram till 2012), PKK (fram till 1999 då man förnyade relationerna med Turkiet; i nyhetsrapporteringen förekommer uppgifter om att PKK-element

has samarbetat med Assadregimen efter det att inbördeskriget blossat upp) och Palestinian Islamic Jihad.

Under perioden då USA hade en större militär närvaro i Irak bistod Syrien terrorister som ville ta sig in över gränsen för att slåss mot den irakiska regeringen eller koalitionsstyrkorna.

ISIS.¹⁰ Redan i början av året hävdade Syriens vice utrikesminister att många västerländska underrättelsetjänster besökt Damaskus för att diskutera bekämpning av radikala islamistgrupper, vilket också bekräftats av brittisk underrättelsetjänst.¹¹

Turkiet

Turkiet är det land som gett starkast stöd till rebellerna. Jonathan Schanzer vid the Foundation for the Defense of Democracies säger till al-Jazeera:

The eastern Turkish frontier has become the gateway to the Syria jihad. Some have gone so far as to deem it the Peshawar of this generation of jihadists. This is not an exaggeration. Turkey has allowed this territory to become a safe haven, a logistic and planning base, and a zone of terrorism finance. It cannot be understated how important this is to the

*continued growth of the various jihadi factions fighting in Syria.*¹²

Förra året påstod dåvarande premiärministern Erdogan (nu president), på besök i Stockholm, att grupper som al-Nusra och al-Qaida inte skyddades av Turkiet. Men det var först i juni i år som Turkiet beslutade att terroriststämpla al-Nusra (al-Qaida i Syrien). Flera europeiska stater delar uppfattningen att Turkiet inte har gjort tillräckligt för att förhindra jihadister från att ta sig över gränsen till Syrien, och underrättelsetjänsten MIT har inte uppfattats som samarbetsvillig i dessa sammanhang.

Premiärminister Davutoğlu, som under många år spelat en betydande roll i turkisk utrikespolitik, har beskrivit Mellanösterns gränser som artificiella koloniala konstruktioner som ska brytas. Turkiets centrala roll i stödet för islamistiska grupper i Syrien är en del av ett bredare turkiskt engagemang att stödja politisk islam. Davutoğlu har tidigare skrivit: *According to an objec-*

9 The Nuclear Threat Initiative, "Greece Captured North Korean Chemical Weapon Gear, Envoys Reveal", 17 november 2011.

10 The Telegraph, "If we have to work with Iran to defeat the Islamic State, so be it", 17 augusti 2014.

11 BBC, "Syria says West talks to Damascus about Islamist rebels", 15 januari 2014.

12 Al Jazeera, "Syria's conflict raises Turkey tension", 15 april 2014.

tive foreign-policy assessment, the most advantageous option enabling Turkey to become influential in the Middle East is the rise of Islamic movements. Att Turkiet öppnade sitt territorium för beväpnade fundamentalistiska grupper, och tillsammans med Saudiarabien och Qatar gett dessa beskydd, assistans och vapen måste ses i detta sammanhang.¹³ När president Erdogan bjöd in den politiske ledaren för Hamas till ett personligt möte förra året kunde det tolkas som ytterligare en indikation på att Turkiet har en syn på terrororganisationer som avviker markant från EU:s och USA:s. Irakisk säkerhetstjänst misstänker också att den turkiska militära underrättelsetjänsten kan ha varit djupt involverad i att stötta ISIS vid omstruktureringen 2011, enligt uppgifter till Mellanösternkorrespondenten Patrick Cockburn.¹⁴

Rebellerna

Den Fria Syriska Armén var tidigare den mäktigaste militära rebellgruppen, grundad av avhoppade officerare från Assads armé. Dock har de mer renodlade islamistiska grupperingarna inom motståndsrörelsen ökat i relativ styrka, sannolikt tack vare bättre stöd från utlandet och mer effektiv organisatorisk förmåga.

Den Islamiska Fronten är störst av de islamistiska koalitioner med Saudiarabien som huvudsponsor. Islamiska Fronten vill etablera en islamistisk stat med sharia inom Syriens gränser. I undersökande intervjuer med medlemmar uppger en majoritet att andra rebellgrupper utgör ett större hot än Assads styrkor, och nästan hälften att även om Assad besegras måste gruppen fortsätta slåss mot andra rebeller.

Al-Nusra (al-Qaida i Syrien), terrorlistad av både EU och USA, har ingått i den bredare koalitionen mot Assads styrkor och var ursprungligen lierade med ISIS, vilket inte längre är fallet. Målet är att skapa ett islamskt kalifat som sträcker sig utanför Syriens gränser. När regeringsstyrkor tillsammans med krigare från Hizbollah hade drivit ut al-Nusra från staden Yabrud i mars, upptäckte man verkstäder för produktion och installation av bilbomber, ämnade för självmordsattacker.

Islamiska Staten

Islamiska Staten (ISIS) har sitt ursprung i al-Qaida, även om den relationen i dag formellt är bruten. Den organisation som ofta kallats al-Qaida i Irak utropade den Islamiska Staten i Irak redan 2006. Sedan gruppen expanderat till Syrien antog man namnet den Islamiska Staten i Irak och Levanten, och i somras antogs namnet Islamiska Staten.

Strukturellt är organisationen mer lik en armé, en disciplinerad och välorganiserad sådan, som agerar för att etablera kontroll över stora territorier. Exakta uppskattningar är svåra att göra, men Islamiska Staten har ofta antagits "kontrollera" en tredjedel av Syriens territorium, även om innebörden av denna kontroll sannolikt varierar från ort till ort.

Det är också svårt att uppskatta hur många stridande jihadister organisationen har. The Syrian Observatory for Human Rights uppgav till al-Jazeera i mitten av augusti att ISIS, bara i Syrien, hade 50 000 krigare, och att de nyrekryterat över 6 000 (varav 1 000 utlänningar) bara under juli månad. Nyrekryteringarna skulle bero på de uppmärksammade framgångarna.¹⁵ CIA:s uppskattning i september var att ISIS kunde mobilisera mellan 20 000 och 31 500 man i både Syrien och Irak, medan tidigare amerikanska uppskattningar var att ISIS styrka var omkring 10 000 man.

Det är uppenbart att det krävs en stor kassa för att finansiera en så omfattande organisation, som också har ambitionen att regera över det land den kontrollerar. En siffra som nämnts är att ISIS skulle ha över två miljarder dollar i tillgångar. Det är omöjligt att kontrollera den siffran, men bara värdet av beslagtagna militärutrustning från den irakiska armén är mycket

13 "Turkey, Davutoglu and the idea of Pan-Islamism" av Behlül Özkan, Survival, augusti–september 2014.

14 London Review of Books, "Isis consolidates" av Patrick Cockburn, 21 augusti 2014.

15 Al Jazeera, "Islamic State has 50,000 fighters in Syria", 19 augusti 2014.

högt. Faktum är att organisationen har en stark löpande ekonomi genom att man profiterar på diverse aktiviteter, bland annat kontrollen av oljefält. ISIS tjänar också pengar på smuggling och bedriver så kallad beskyddarverksamhet. (Mer om detta i det senare avsnittet, om den kriminella ekonomin.)

Trots motgångar i Irak under augusti, efter amerikanska flygattacker initierades, har det skett vissa framgångar i Syrien. Mot slutet av augusti intog ISIS regeringens sista flygbas i östra delen av landet. När ISIS intog Mosul i somras uppges två irakiska divisioner – ungefär 30 000 man – ha vänt och flytt på grund av att endast 800 ISIS-krigare attackerat.¹⁶ Omfattande luftattacker mot ISIS, motgångar vid Mosuldammen och svårigheterna att inta Kobane väcker dock frågan hur hållbara organisationens framgångar är.

I juli rapporterades att ISIS beslagtagit 40 kilo radioaktivt material från Mosuls universitet. Iraks FN-ambasador varnade i ett brev FN:s generalsekreterare för att dessa ämnen skulle kunna användas i en terrorattack.¹⁷ Kommentatorer har dock bedömt risken som liten att stöldgodset skulle utgöra en fara. I juli intog ISIS också

en äldre anläggning för kemiska vapen där 2 500 nedmonterade sarinraketer förvarades. Inte heller dessa har bedömts utgöra någon allvarlig fara, men säger kanske något om organisationens intresse av att skaffa massförstörelsevapen.¹⁸

Intresset för massförstörelsevapen bekräffas även av en beslagtagen dator som tillhörde en ISIS-medlem som studerat kemi och fysik på universitetsnivå. I datorn fanns instruktioner om hur man producerar böldpestvirus för att använda i attacker. I datorn fanns även en "fatwa", utfärdad av saudiern Nasir al-Fahd och som uttryckligen stödjer bruk av massförstörelsevapen mot otrogna, "även om det dödar dem alla och eliminerar deras ättlingar från jordens yta". Terroristexperten Magnus Ranstorp vid Forsvarshögskolan säger: *Att utmaningen med alla dessa (massförstörelse) vapen ... (är) att faktiskt ha ett fungerande distributions-system som dödar många personer. Men att producera ganska läskiga vapen är definitivt inom (ISIS) förmåga.*¹⁹

De senaste månaderna verkar det som att ISIS faktiskt brukat kemiska vapen. I september skadades elva irakiska poliser i en klogasattack, enligt landets myndigheter. Den följande månaden rapporterades det att kurdiska trupper som stred mot ISIS i

Intäkter är en förutsättning för att kunna upprätthålla och vinna en konflikt. Det kostar att ha soldater i strid; lön, mat, utrustning, vapen, bränsle, ammunition med mera är ständiga kostnader.

Kobane utsatts för okända kemikalier, och det har spekulerats i att det kan vara senapsgas.²⁰

Den illegala ekonomins roll i konflikten

Intäkter är en förutsättning för att kunna upprätthålla och vinna en konflikt. Det kostar att ha soldater i strid; lön, mat, utrustning, vapen, bränsle, ammunition med mera är ständiga kostnader. För att köpa eller upprätthålla lojalitet hos civilbefolkningen krävs en fungerande infrastruktur. Mat, kläder och andra förnödenheter blir strategiska resurser. Ekonomisk makt är en förutsättning för militär och politisk makt, och en stridande part utan ekonomiska resurser är en garanterad förlorare.

För en statsmakt finns legitima intäktskällor – framför allt skatter och intäkter från statligt kontrollerade verksamheter. Dock är det vanligt att stater i krig också kan komma att generera intäkter genom smuggling och annan kriminell verksamhet – som i

16 The Guardian, "Iraq army capitulates to Isis militants in four cities", 12 juni 2014.

17 Reuters, "Exclusive: Iraq tells U.N. that 'terrorist groups' seized nuclear materials", 9 juli 2014. Fox News, "ISIS seizes uranium from lab; experts downplay 'dirty bomb' threat", 10 juli 2014.

18 The Guardian, "Isis seizes former chemical weapons plant in Iraq", 9 juli 2014.

19 Foreign Policy, "Found: The Islamic State's Terror Laptop of Doom", 28 augusti 2014.

20 The Guardian, "Kurds fear Isis use of chemical weapon in Kobani", 23 oktober 2014.

till exempel före detta Jugoslavien. Där utgjorde smuggling av olja, narkotika, vapen, cigaretter, mat, konsumentvaror och människor viktiga inkomstkällor för de stridande parterna. Militärer, underrättelsetjänster, miliser, organiserad brottslighet och politiska eliter var alla djupt involverade. Och handeln var inte begränsad till det egna territoriet – den illegala tobaks-handeln försåg exempelvis stora delar av Europa, inklusive Sverige, med cigaretter.^{21, 22, 23}

Ikke statliga aktörer kan, precis som en stat, skapa intäkter genom att beskatta ekonomisk aktivitet eller transporter inom det territorium de kontrollerar. Men generellt sett kan de vara ännu mer beroende av illegal verksamhet. I exemplet Jugoslavien kan man exempelvis titta på Kosovos Befrielsearmé (KLA), som också var den största leverantören av heroin på många europeiska marknader. De ”15 familjerna” som kontrollerade heroin-handeln utgjorde också KLA:s kärna. Den serbiska underrättelsetjänsten var också involverad i narkotikasmuggling, men den utgjorde aldrig en strategiskt

viktig inkomstkälla för den serbiska staten.

En organisation som Fria Syriska Armén har skaffat sig intäkter genom utländskt stöd, men kontroll av smuggelrutter och beskattning av transporter är också viktiga inkomstkällor.²⁴ För en organisation som ISIS, som inte är ekonomiskt stöttad av någon statsmakt, lär beroendet av den svarta ekonomin vara än större.

Den illegala gränshandeln har exploderat sedan konflikten startade. Priserna på muläsor vid libanesiska gränsen har mer än dubblats.²⁵ Smugglingen till Turkiet ger stora intäkter för flera aktörer med en gränshandel som drivs med avsevärda prisskillnader. Priset på bränsle är betydligt högre i Turkiet, och socker kostar dubbelt så mycket som i Syrien.²⁶ Andra konsumentvaror, som cigaretter och te, kostar också betydligt mer på den turkiska sidan.

Människosmuggling är en mycket lukrativ verksamhet, med omkring tre miljoner syrier som flytt landet. En priskollaps på antikviteter i Libanon indikerar också en omfattande smuggling av dessa varor. De kraftigt höjda vapenpriserna i Libanon och Irak, framför allt i de tidigare skedena

av konflikten, var indicier på ett stort vapensug från andra sidan gränsen.

Den ekonomiska krisituationen, och den omfattande illegala handeln, får givetvis också konsekvenser för civilbefolkningen. Tomater och olivolja kostar nu dubbelt så mycket och kött har blivit väldigt dyrt, bland annat på grund av att kreatur smugglas ut ur landet. Rent allmänt har konsumentpriserna ökat kraftigt. En motståndsmän förklarar för al-Jazeera: *Vissa invånare flyr inte till turkiska (flykting) läger på grund av beskjutning. De flyr på grund av att de inte har råd att äta i sitt (eget) land.*²⁷

Politisk instabilitet, fattigdom, dåligt kontrollerade gränser och avsaknad av vanligtvis fungerande statliga funktioner utgör tillsammans perfekta förutsättningar för att främja kriminell aktivitet.

En studie av Global Financial Integrity (GFI) indikerar att korrup-tion, handelsmanipulation, mutor och annan illegal aktivitet var ett enormt problem i Syrien redan före inbördeskriget. GFI uppskattar att utflöden på grund av detta utgjorde en förlust på 23,6 miljarder US-dollar under perioden 2000–2009. Detta representerade över 1 000 US-dollar per person, i ett

21 Centre for the Study of Democracy, ”Smuggling in Southeast Europe, The Yugoslav Wars and the Development of Regional Criminal Networks in the Balkans”, 2002.

22 BBC, ”How cigarettes funded Balkan wars”, 28 juli 2008.

23 Aftonbladet, ”Smugglarliga bakom mordet”, 5 februari 1998.

24 The Business Insider, ”How The Free Syrian Army Became A Largely Criminal Enterprise”, 30 november 2013.

25 Al Monitor, ”Lebanese smugglers take advantage of Syria war”.

26 Reuters, ”Turkey builds wall in token effort to secure border with Syria”, 5 maj 2014.

27 Al Jazeera, ”Syria smuggling 'getting out of hand'”, 28 april 2013.

land med en inkomst per capita på 2 891 US-dollar.²⁸

Politisk instabilitet, fattigdom, dåligt kontrollerade gränser och avsaknad av vanligtvis fungerande statliga funktioner utgör tillsammans perfekta förutsättningar för att främja kriminell aktivitet. Dessutom finns det organisationer som ovillkorligen behöver generera intäkter. Samtidigt vill de förhindra motståndarna från att tjäna pengar på illegal handel, och det bästa sättet att göra det är att kontrollera den själv. Kurdiska YPG, Islamiska Fronten, ISIS och den syriska staten kontrollerar alla områden som ligger vid gränsövergångar till Turkiet.

Att normala ekonomiska spelregler satts ur spel innebär stora möjligheter för kriminellt sinnade parter i konflikten. ISIS har varit den stora vinnaren, som bäst utnyttjat och format den "terrorekonomi" som vuxit fram.²⁹

28 Financial Transparency Coalition, "After Years Of Leakages, Syrian Capital Flight Likely Intensifying", 30 november 2011.

29 Detta är en förenkling. Anledningarna till ISIS och al-Nusra Frontens relativa framgångar jämfört med FSA är, enligt Marcus Jonsson, till stor del beroende av dessa terrororganisationers strukturella arv från al-Qaida i Irak, och dess stödnätverk som utvecklats under ett årtionde. Tillgång till resurser är viktigt, men strukturer som möjliggör effektivt bruk av dessa resurser är en förutsättning för framgång. Totalförsvarets Forskningsinstitut, FOI:s rapport "Following the Money: Financing the Territorial Expansion of Islamist Insurgents in Syria", 23 maj 2014.

Inkomstkällor för ISIS och andra grupperingar

Olja och gas: Enligt det Syriska Observatoriet för Mänskliga Rättigheter kontrollerar ISIS majoriteten av olje- och gastillgångarna i landet.³⁰ Syriens oljeproduktion uppskattades 2013 till drygt 400 000 fat olja om dagen. Energiexperten Dr Valérie Marcel, knuten till Chatam House, uppger dock att ISIS utvinningsmetoder är primitiva, och att man inte maximerar produktionen. Hon säger att ISIS har använt enkla raffinaderier och sålt produkterna till lokala konsumenter för småskalig elektricitetsproduktion till regimen (i utbyte mot immunitet mot luftangrepp) och kriminella aktörer.

Den dagliga kvantiteten av smugglad diesel från detta område uppgavs vara 1 500 ton, vilket representerar 3,5 procent av den totala turkiska dieselkonsumtionen.

Råolja har också sålts till Turkiet. ISIS äger egna tankbilar, och vid turkiska gränsen har upp till två kilometer långa köer av dessa observerats. Turkiska myndigheter bekräftar också att organisationen har byggt plastoljeledning över gränsen, samtidigt som det har rapporterats att oljeprodukter smugglats över gränsen i dunkar.

30 Al Arabiya, "Syrian Fighters killed in biggest ISIS operation", 19 juli 2014.

En politiker i den turkiska gränsprovinsen Hatay hävdade förra året att ISIS sålt olja till Turkiet för många hundra miljoner dollar. Kurdiska YPG har tidigare stridit mot al-Nusra Front för kontroll av oljefälten i Rumelianregionen. Den dagliga kvantiteten av smugglad diesel från detta område uppgavs vara 1 500 ton, vilket representerar 3,5 procent av den totala turkiska dieselkonsumtionen.^{31,32,33,34}

Eftersom stora delar av Syrien under den pågående konflikten har problem med pålitlig elförsörjning har efterberoendet av dieselgeneratorer ökat markant, något som inte bara ökar oljepriset i Syrien, utan också påverkar prisbilden för ett flertal varor, på grund av ökade transportkostnader.³⁵

Eftersom energi utgör en strategisk inkomställa för ISIS är det logiskt att amerikanska luftangrepp bland annat fokuserat på oljeraffinaderier samt ett gasverk som kontrolleras av ISIS.

Utpressning och "beskattning":
Många terrorgrupper runt om i

31 The Guardian, "Isis surges towards the borders of Turkey as west mulls options", 23 augusti 2014.

32 Al Monitor, "Opposition MP says ISIS is selling oil in Turkey".

33 Asharq al-Awsat, "Kurdish security service takes aim at ISIS oil smuggling", 30 juli 2014.

34 Chatham House, "ISIS and the Dangers of Black Market Oil" by Dr Valérie Marcel, 21 juli 2014.

35 Carnegie Endowment for International Peace, "Cold Winter Coming: Syria's Fuel Crisis", 13 oktober 2014.

världen har skaffat sig intäkter genom "beskattning". Utpressning av affärsverksamhet (dels inom territorier kontrollerade av organisationen, dels i områden utanför dess territoriella kontroll), mord av anställda eller liknande "straff" kan komma ifråga om betalning uteblir.³⁶ ISIS uppgavs tjäna 8 miljoner dollar per månad på den typen av beskattning i Mosul – innan man tog över staden.

Kristna i ISIS-kontrollerade områden har krävts på "jizya" (beskattning av icke-muslimer), alternativet till betalning är att lämna området eller att dödas.³⁷ Redan 2012 rapporterades att en grupp associerad med den Fria Syrisk Armén hade krävt att kristna i Homs skulle betala "jizya".³⁸

Muslimer i ISIS-kontrollerade områden anses ha en plikt att bidra med "zakat" (den muslimska formen av skatt, eller allmosa, som utgör en av islams fem grundpelare). Dessutom uppger publikationen Al-Shorfa.com att befolkningen i ISIS kontrollerade områden krävts på "beskyddarpenning" och avgifter för el- och vattenförsörjning.³⁹

Tullavgifter: Avgifter krävs för allt som transporteras genom kontrollerat

territorium; mat, människor och narkotika – betalning i utbyte mot säker passage. Detta gäller även transporter av varor som har sitt ursprung och sin destination utanför kontrollerat territorium, om det måste passera kontrollerat territorium. Transporter från irakiska Kurdistan har exempelvis tvingats betala avgifter till ISIS.⁴⁰

Stöld: ISIS rapporterats ha stulit över 500 miljoner dollar i valuta och guld från syriska och irakiska banker. Men också mer vardagliga stölder än bankrån bidrar. Den turkiska Turisttransport- och Boutiquehotellföreningen (TTBOD) uppger att sedan krigets början har 5 000 bilar, med ett uppskattat värde av 250 miljoner dollar, stulits och transporterats till Syrien.⁴¹ ISIS stjälar internationellt humanitärt bistånd som man sedan delar ut under egen flagg.⁴²

Antikviteter: FN:s kulturella organisation UNESCO har upprepade gånger försökt få säkerhetsrådet att förbjuda försäljningen av syriska antikviteter. Generalsekreterare Ban Ki-moon har slagit larm om att smugglingen aldrig tidigare har nått

nuvarande nivåer, men säkerhetsrådet kan inte enas om en resolution. UNESCO:s representanter säger att beväpnade rebeller, svältande civila och organiserade brottslingar stjälar kyrkor, romerska ruiner, moskéer eller kyrkor skonade.⁴³ En underrättelsetjänst uppger till brittiska the Guardian att enbart i ett område (al-Nabuk i Qalamounbergen väster om Damaskus) har ISIS stulit antikviteter, upp till 8 000 år gamla, till ett värde av 36 miljoner dollar.⁴⁴

Enbart människosmugglingen från Syrien till Sverige uppskattas omsätta ett antal miljarder svenska kronor 2014.

Människosmuggling: Kontroll av territorium och gränsövergångar gör det möjligt att utkräva avgifter. Dessutom utnyttjas ofta de människor som smugglas för att i sin tur smuggla varor. Västerländska jihadister som anländer till Syrien bidrar inte bara med sin förmåga att slåss; deras ID-handlingar kan sedan säljas dyrt. Ett EU-pass kostar upp till 8 000 dollar.⁴⁵ Enbart människosmugglingen från Syrien till Sverige uppskattas omsätta

36 London Review of Books, "Isis consolidates" Patrick Cockburn, 21 augusti 2014.

37 Reuters, "Convert, pay tax, or die, Islamic State warns Christians", 18 juli 2014.

38 La Stampa/Vatican Insider, "Christians oppressed by rebels in Syria", 21 april 2014.

39 al-Shorfa.com "ISIL abusing zakat in Syria's al-Raqa: residents", 24 juni 2014.

40 Financial Times, "Isis gains hit business in Iraqi Kurdistan", 24 augusti 2014.

41 Al Monitor, "Turkey's Syria borders an open door for smugglers" http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/62625/Ozgur_hirsiz_ordusu.html Cumhuriyet, "Özgür hirsiz ordusu".

42 Wall Street Journal, "Islamic State Poaches International Aid for Syrians", 16 november 2014.

43 NPR, "Smugglers Thrive On Syria's Chaos, Looting Cultural Treasures", 27 maj 2014.

44 The Guardian, "How an arrest in Iraq revealed Isis's \$2bn jihadist network", 15 juni 2014.

45 The New York Times, "How the Terrorists Got Rich", 28 juni 2014.

ett antal miljarder svenska kronor 2014. (Dock är andelen av detta enorma belopp som går till terrorgrupper sannolikt relativt litet.)

Kidnappning: Motståndare, handelsmän och utlänningar kidnappas. Fotografen Foley är ett högprofilfall, men kidnappning är ett utbrett fenomen för islamistiska terrororganisationer med al-Qaida-anknytning. I juni höll ISIS över 20 kidnappade utlänningar i Syrien, alla reportrar, fotografer eller biståndsarbetare, enligt The Guardian. Under årets första hälft har minst tio personer släppts efter långa förhandlingar där pengar krävdes. Enligt en global granskning av New York Times har lösensummor enbart till de al-Qaida-anslutna terrororganisationerna inbringat minst 125 miljoner US-dollar sedan 2008, varav 66 miljoner förra året. Amerikanska finansdepartementet uppskattade siffran till 165 miljoner US-dollar under samma period. Det faktum att EU-stater betalar för frisläppning av gisslan uppfattas som ett allvarligt problem, då det utgör incitament för ökade framtida kidnappningar. De svenska journalisterna Magnus Falkenhed och Niclas Hammarström kidnappades på en reportageresa i november förra året och släpptes efter förhandlingar i januari. Vad lösensumman var, vem som

betalade och vilka kidnapparna var har inte offentliggjorts.^{46, 47, 48, 49}

Narkotika: Syriskt amfetamin ger hundratals miljoner dollar i intäkter per år, och båda regeringen och rebellerna anklagar varandra för inblandning i denna handel. Dessutom är Syrien ett transitland för heroin och opium från Iran, vilket sedan transporteras vidare till internationella marknader, enligt amerikanska utrikesdepartementet.^{50, 51, 52}

Irans inrikesminister har hävdatt att ISIS finansieras av narkotikasmuggling. Direktören för den federala narkotikapolisen i Ryssland har, utan att uppge någon källa, sagt att uppskattningsvis 20 000 "legosoldater" som slås i Syrien är finansierade av intäkter från den afghanska narkotikahandeln.

46 The Daily Star, "How to defeat ISIS? Strangle its flow of illicit funding" by Jamsheed Choksy, 14 juli 2014.

47 The Guardian, "Islamic State militants seize four more foreign hostages in Syria", 20 augusti 2014.

48 New York Times, "Paying Ransoms, Europe Bankrolls Qaeda Terror", 29 juli 2014.

49 SVT, "De skenavrättades – en gång i veckan", 6 maj 2014.

50 U.S. Department of State, "2013 International Narcotics Control Strategy Report", 5 mars 2013.

51 Reuters, "Insight: War turns Syria into major amphetamines producer, consumer", 12 januari 2014.

52 The Global Initiative Against Transnational Organized Crime, "Amphetamines, Anarchy and Assad".

Mat: I Irak uppges ISIS kontrollera 40 procent av landets veteproduktion och att bedriva kvarnverksamhet. Bönder tvingas betala en del av sin skörd i religiös skatt (zakat), dessutom hyr ISIS ut beslagtagna jordbruksutrustning till jordbrukare. Större mängder vete, och även kreatur, har beslagtogs av ISIS, vilket gör det möjligt att sälja mycket billig mat i områden kontrollerade av organisationen. En bonde uppger till Reuters att kilopriset på vete mer än halverats. Priset på bröd i dessa områden dikteras nu av ISIS, som informerar bagerierna till vilket pris de får sälja. Frågan är vad som kommer att hända på längre sikt, då matproduktionen på ISIS territorium sannolikt inte kommer att maximeras.^{53, 54}

Donationer: En av de viktigaste inkomstkällorna för många stridande grupper i Syrien är donationer, framför allt från Gulfstaterna, men även från människor i Sverige och andra delar av världen som vill stödja jihad och påskynda Assads fall. Donationer till exempelvis ISIS och al-Nusra Fronten klassas enligt svensk lagstiftning som terrorfinansiering.

Tidigare i år producerade 16 svenska myndigheter och Sveriges Advokatsamfund gemensamt "Finansiering av Terrorism: En nationell

53 Reuters, "Special Report: Islamic State uses grain to tighten grip in Iraq", 30 september 2014.

54 al-Shorfa.com "ISIL abusing zakat in Syria's al-Raqa: residents", 24 juni 2014.

riskbedömning”. Rapporten uppger att omfattningen av terrorfinansieringen är osäker, men att det skulle ... *kunna handla om miljonbelopp årligen, där merparten bedöms riktas till terroristorganisationer i utlandet.*⁵⁵ Pengarna till donationerna till terrororganisationerna kan härröra från legitima källor, men myndigheterna bakom rapporten pekar också på andra källor till resurserna bakom terrorfinansiering utomlands, som ekonomisk brottslighet, narkotikahandel och indrivningsverksamhet i Sverige.

Att vapen kommer att flöda till internationella kriminella aktörer och terrorister är en självklarhet.

Vapenflöden

Vapenpriserna sköt i höjden från 2011 till 2012 på grund av en enorm efterfrågan från rebellgrupperna i Syrien. Från mars 2011 till mars 2012 dubblerades de libanesiska priserna

på ryska automatkarbinsvarianter.⁵⁶ Priserna i Irak ökade fyrfaldigt.⁵⁷ Då Syrien inte utsatts för FN-sanktioner är det juridiskt fritt fram för aktörer som Ryssland att leverera vapen. Men officiellt har Ryssland sagt att man endast uppfyller leveranser av vapensystem vars beställning gjorts innan konflikten började. I verkligheten är det omöjligt att verkligen kontrollera vad Ryssland levererar. Ryssland har ett utvecklat ”vapentransportnätverk”, som verkar ämnat att dölja sina vapenleveranser och som uppfattas ha varit mycket aktivt gällande leveranser till Syrien.⁵⁸ Assadregimen skulle omöjligtvis kunna ha försett sin militära kampanj med vapen utan signifikant stöd utifrån.

Det är också tydligt att vissa vapen börjar flöda åt andra hållet, ut från Syrien. Ett exempel är den ryska automatkarbinen AK-74 och granatkastaren GP-30. Tidigare var dessa nästan omöjliga att få tag på i Libanon, men de har levererats till Syrien och har nu, sannolikt via Hizbollah krigare, börjat dyka upp alltmer hos Libanons vapen-

handlare. Korruption inom den syriska regimen innebär också att vapen sålts till rebellgrupper.⁵⁹ Att vapen kommer att flöda till internationella kriminella aktörer och terrorister är en självklarhet.

Assadregimen har levererat Scudmissiler och M600-raketer till terroristgrupperna Hamas och Hizbollah.⁶⁰ Israel har också bombat vad de hävdar är syriska vapenleveranser till Hizbollah. Man skulle kunna spekulera om att Syrien delvis ”belönar” Hizbollah för sitt deltagande i kriget genom leveranser av avancerad utrustning.

Iran är en viktig leverantör av vapen till Syrien, trots att FN-resolution 1747 innebär att landet förbjuds att exportera vapen.⁶¹ Dessutom verkar Iran bistå med sina mest avancerade vapensystem till konflikten, exempelvis har en drönare av modell Shahed-129 identifierats på film. Den Iranvänliga regeringen i Irak uppfattas inte ha ansträngt sig för att blockera iranska leveranser som går genom deras

55 Ekobrottsmyndigheten, ”Finansiering av terrorism, En nationell riskbedömning”, 28 mars 2014. Notera att illegala transaktioner även varit relevanta i terrordåd med svensk anknytning. Exempelvis tog en av de svenska gärningsmännen bakom den planerade attacken mot Jyllandsposten 2010 emot pengar från Sverige när han för tillfället befann sig i Pakistan, och 2012 fälldes en man för att ha fört över närmare 6 000 brittiska pund till Taimour Abdulwahab (självordsbombaren i Stockholm).

56 Christian Science Monitor, ”Profit trumps principle on Syria weapons black market”, 4 februari 2014.

57 The Global Initiative Against Transnational Organized Crime, ”Arms Trafficking in Syria: A Case of the Biter Getting Bitten”.

58 c4ads, ”The Odessa Network, Mapping Facilitators of Russian and Ukrainian Arms Transfers”, september 2013.

59 Christian Science Monitor, ”Profit trumps principle on Syria weapons black market”, 4 februari 2014.

60 The Nuclear Threat Initiative, Syria Country Profile, oktober 2014.

61 Charbonneau, L., ’Exclusive: Western report—Iran ships arms, personnel to Syria via Iraq’ Reuters, 19 september 2012.

territorium.⁶² För att minska risken för israeliska attacker mot transporter⁶³ har Irak också utnyttjats som transitland för militära leveranser till Hizbollah.

Eftersom Sverige beslutat att ge permanent uppehållstillstånd till alla flyktingar från Syrien kan man uppskatta att årets totala antal ansökningar förväntas leda till att över 40 000 personer får tillstånd att stanna.

Vad gäller vapenleveranser till rebellerna är dessa enligt SIPRI officiellt i formen av monetärt stöd, varpå vapnen köps på den svarta marknaden. I verkligheten verkar det dock som om vissa stater har spelat en roll i vapenleveranserna, bland annat Kroatien, Libyen och Jordanien. Det har funnits en västerländsk oro för att avancerade vapensystem skulle riskera att hamna i fel händer, vilket har begränsat vad man tillåtit att leverera. Trots detta rapporteras Turkiet ha tillåtit leverans av MANPADS (man-portable air defence-systems) till rebellerna, utrustning som exempelvis skulle kunna missbrukas av terrorister för att skjuta

ner civila flygplan.⁶⁴ Videofilmer bekräftar bruk av kinesiska MANPADS i Syrien. Dessa har sannolikt levererats från Qatars arsenal.⁶⁵

DEL 2: HUR KONFLIKTEN PÅVERKAR SVENSKA INTRESSEN

Flyktingströmmar till Sverige

Sverige har en öppen flyktingpolitik, och är dessutom det enda landet i Europa som beviljar permanent uppehållstillstånd för flyktingar från Syrien. Det gav tydligt utslag i 2013 års statistik, då Sverige beviljade asyl till fler personer än något annat land i EU. Trots att landet har färre än 2 procent av EU:s befolkning tog det emot nästan 20 procent av alla som sökte asyl i hela unionen. Första halvåret 2014 hade andelen ökat till 22 procent. Denna välkomnande politik gör Sverige relativt känsligt för internationella flyktingströmmar.

I statsministerns sommartal tog Reinfeldt upp frågan att prognosen för antalet asylsökande till Sverige hade ökat, och att detta skulle innebära ökade kostnader. Migrationsverket förutspådde ökade kostnader på 48 miljarder kronor de kommande

fyra åren. På grund av den pågående konflikten är Syrien det land med enskilt flest asylsökande som tar sig till Sverige. Asylsökandet från Syrien har ökat kraftigt varje år sedan konfliktens början. Fram till årsskiftet hade 24 800 syrier sökt asyl i Sverige.

Under 2014 utgör Syrien i särklass det enskilt största ursprungslandet för asylsökande. Enligt uppgift från Migrationsverket hade omkring 25 400 syrier och över 6 500 statslösa (merparten från Syrien) sökt asyl i Sverige under 2014 fram till den 26 oktober.⁶⁶ Dessutom hade 11 900 Syrier och 4 640 statslösa individer ansökt om uppehållstillstånd som anhöriga till dem som redan har sökt eller beviljats asyl.

Eftersom Sverige beslutat att ge permanent uppehållstillstånd till alla flyktingar från Syrien kan man uppskatta att årets totala antal ansökningar förväntas leda till att över 40 000 personer får tillstånd att stanna⁶⁷. Denna siffra utgör närmare en halv procent av Sveriges befolkning. En betydande siffra på ett enskilt år, och inte jämförbart med något annat europeiskt land.

62 Letter from Members of U.S. Congress to Prime Minister Nuri al-Maliki.

63 The Jerusalem Post, "Transfer through Iraqi airports is done to avoid risk of IDF attack on weapons convoys from Syria to Lebanon", 19 december 2013.

64 Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI Yearbook 2013, Arms Transfers to Syria.

65 Reuters, "Rebel videos show first U.S.-made rockets in Syria", 15 april 2014.

66 Telefonsamtal med Migrationsverket 30 oktober 2014.

67 Enligt Migrationsverkets novemberprognos kommer 43 200 personer från Syrien, Irak, Statslösa, Libanon, och Jordanien söka asyl i Sverige under 2014. Lejonparten av dessa kommer ifrån Syrien. Migrationsverket, Migrationsverkets prognos, 4 november 2014.

Utöver budgetbelastningen har det givetvis också praktiska konsekvenser på lokal nivå där koncentrationer av flyktingar hamnar på samma ställe. Belastningen på den lokala sjukvården, barnomsorgen och skolorna ökar, och boendebristen accentueras. Även ökad smittrisk är ett problem. Sjukvård och vaccinationsprogram blir lidande i en konfliktzon. Exempelvis hade Syrien varit poliofritt i 14 år före konfliktens början, i maj detta år deklarerade Världshälsoorganisationen (WHO) en folkhälsokris av internationell angelägenhet (Public Health Emergency of International Concern – PHIEC) då polio nu sprider sig i landet.

Politiska konsekvenser i Sverige

Sverige har inte, som i Tyskland, sett våldsamma demonstrationer där hundratals ISIS-sympatisörer bevapnade med baseballträn, knivar och machetes attackerat människor som de uppfattat som motståndare.⁶⁸ Detta har i sin tur underblåst andra våldsamma krafter, framförallt "Hooligans against Salafists" som mobiliserar högerextremister och huliganer från olika fotbollsklubbar. I slutet av oktober skadades 44 poliser vid en "Hooligans against Salafists"-demonstration som samlat över 4 000 deltagare från olika delar av Tyskland.⁶⁹

68 Gatestone Institute, "Germany: Holy War Erupts in Hamburg", 15 oktober 2014.

69 The Local, "Far-right thugs injure 44 of-

Den icke-våldsamma incidenten i Halmstad, där kurdiska demonstranter tog sig in i Radiohuset, är det mest dramatiska som skett i Sverige, och går inte att jämföra med de våldsamma händelserna i Tyskland.⁷⁰ Men beroende på hur konflikten utvecklas, och i och med att fler och fler syrier etablerar sig i Sverige, kan risken att spänningsmoment i Syrien utlöser våldsamma upplopp i Sverige inte uteslutas.

En indirekt politisk effekt av konflikten lär vara att stärka främlingsfientliga krafter. Flyktingströmmen från Syrien utgör i särklass den största delen av det kraftigt ökande asylmottagandet i Sverige – över 47 procent om man räknar både syrier och statslösa (majoriteten kommer från Syrien).⁷¹ Man kan därför utgå ifrån att de spänningar som det ökade flyktingmottagandet från Syrien orsakar bidrar till att stärka xenofobiska krafter. Om Sverige skulle utsättas för islamistiska terrordåd eller våldsamma incidenter lär xenofobin och islamofobin öka ytterligare i samhället. Tyvärr är terrordåd inte ett osannolikt scenario.

Terrorhotet mot Sverige

Personer med rötter i Sverige har länge varit aktiva inom den globala

ficers in Cologne clash", 27 oktober 2014.
70 SR, "Kurder mot Isis – tog sig in i radiohuset", 9 oktober 2014.

71 Migrationsverket, "Inkomna ansökningar om asyl, 2014", 1 oktober 2014.

jihadrörelsen. Hittills har deras fokus huvudsakligen varit riktat långt bort, med undantag för självmordsbombaren som planerade massmord på Drottninggatan, de svenska terroristerna som planerade en massaker mot Jyllands-Posten i Danmark och de som planerade att döda den kontroversielle rondellhunds-konstnären Lars Vilks. Dessutom har Säpo uppgett att man avvärjt ytterligare två terrordåd riktade mot svenska mål sedan 2010.⁷²

Enligt Säpo utgör våldsam islamistisk extremism det allvarligaste säkerhetsbotet mot Sverige i dag.

Att svenska islamister reser utomlands för att strida är ingen nyhet. Guantanamo-svensken Mehdi Ghezali, som svenska politiker och UD ansträngde sig för att få frisläppt, blev kanske Sveriges förste "islamistkändis". Abu Qaswarah, al-Qaidas andre man i Irak som dödades 2008, är hittills den mest seniora personen inom en al-Qaida-ansluten organisation som har uppgetts ha varit svensk. Förra året, efter Westgate Mall-attacken i Kenya, dödades en svensk-somalier som tillhörde den al-Qaida-lieerade organisationen al-Shabab av US Navy SEALs.

72 Dagens Nyheter, "Säpo hindrade två terrordåd", 3 september 2014.

ISIS föregångare, al-Qaida i Irak, var den organisation som satte ett pris på svenske konstnären Lars Vilks huvud, 50 000 dollar, och dubbla beloppet om huvudet höggs av.

Det som skiljer resandet till Syrien från resandet till tidigare konfliktzoner är antalet personer som åker. Enligt Säpos generaldirektör Anders Thornberg är resandet till Syrien av en helt ny dimension. Svenskar har åkt till Afghanistan, Jemen, Somalia och andra länder i många år, men bara de senaste två åren har fler rest till Syrien än alla tidigare mål sammanlagt.

Enligt Säpo utgör våldsam islamistisk extremism det allvarligaste säkerhetshotet mot Sverige i dag.⁷³ Den 22 november uppgav Säpo att det fanns 100 bekräftade fall där svenska medborgare anslutit sig till al-Qaida-inspirerade organisationer i Syrien och Irak. Den totala siffran är dock betydligt högre, och Säpos generaldirektör, Anders Thornberg, säger att det sannolikt rör sig om 250–300 personer, som rest till Syrien och Irak för att strida.⁷⁴ Att just de personer som återkommer från konflikter utgör ett hot beror på att de blir både ytterligare radikaliserade och praktiskt tränade för strid. EU:s kontraterror-koordinator, Gilles de

Kerchove, har sagt att det är *väldigt sannolikt att ISIS ...förbereder, tränar och styr några av sina utländska krigare att utföra attacker i Europa, eller utanför Europa*. Han ser det som sannolikt att det kommer att ske fler attacker i Europa, som den beskjutning som dödade fyra personer vid Judiska museet i Bryssel före Europavalet.⁷⁵

En högt uppsatt person har informerats tidningen Financial Times att över hälften av MI5:s nuvarande fall relaterar till hot från britter som återvänder från Syrien. Ett planerat död – en Mumbai-styleattack mot mål i en stor stad – har redan avvärjts.⁷⁶ På en per capita-basis är Sverige ett av de europeiska länder som har flest resande till Syrien. De extrema terrorgrupperna ISIS (tidigare anslutna till al-Qaida) och al-Nusra Front (fortfarande anknutna till al-Qaida) är bland de mest attraktiva sammanlutningarna att gå med i för utländska jihadister som åker till Syrien. Enligt den mediala granskningen är indikationerna att merparten av de svenska jihadisterna strider för ISIS.

ISIS föregångare, al-Qaida i Irak, var den organisation som satte ett pris på svenske konstnären Lars Vilks huvud, 50 000 dollar, och dubbla beloppet om huvudet höggs av. Dess dåvarande ledare, Abu Omar al-Bagh-

dadi, hotade också med attacker mot svenska företag, och nämnde specifikt Ericsson, Scania, Volvo, Ikea och Electrolux. Den svenske självmordsbombaren Taimour Abdulwahab, som också var upprörd över Nerikes Allehandas publikation av Vilks rondellhund föreställande profeten Mohammed, uppgav själv att han rest till Mellanöstern för jihad. Abdulwahab är än så länge det enda kända exemplet på en svensk medborgare som försökt utföra en seriös terrorattack och som ämnat döda ett stort antal människor på svensk mark. Att just han påstått att han rest utomlands för jihad illustrerar risken för vad detta resande innebär.⁷⁷

Redan i somras uppskattade terrorexperten Magnus Ranstorp vid Försvarshögskolan att det finns omkring 350 skandinaver som rest till konfliktområden för att tränas av Islamska Staten (ISIS), och den siffran lär ha ökat sedan dess.⁷⁸ Forskning som presenterats av Tomas Hegghammer vid Forsvarets Forskningsinstitut i Norge indikerar att i två tredjedelar av alla islamistiska terrordåd med dödlig utgång i väst har jihadistveteraner deltagit. En indikation – av mycket begränsat värde – är att uppskattningsvis en av nio återvändande jihadister utför, eller försöker utföra, terrordåd i hemlandet

73 Reuters, "Swedish spy chief warns of rise of Islamist threat", 27 maj 2014.

74 Sverige Radio, lördagsintervju med Anders Thornberg, 22 november 2014.

75 Reuters, "ISIL may be directing attacks in Europe - EU official", 19 juni 2013.

76 Financial Times, Jihad by social media, 28 mars, 2014.

77 Svenska Dagbladet, "Isis är också en mycket svensk angelägenhet", 13 augusti 2014.

78 SR, "Experten: 350 skandinaver terrortränas av Isis", 25 juli 2014.

efter återkomsten.⁷⁹ Två av det 20-tal som beräknas ha stupat i Syrien uppges ha dött som självmordsbombare.

Journalisten Per Gudmundsson, som granskat svenska jihadister under ett antal år, säger: *det är inte längre en fråga om ett terroråd kommer att ske, utan när*. I november rapporterade norska NRK att en avhoppare uppgett att ISIS har sovande celler i Europa, inklusive Sverige.⁸⁰

Dock utgör inte endast återresande jihadister ett hot. ISIS talesperson Aby Mohammed al Adnani har uppmuntrat till attacker mot personer i väst: *If you can kill a disbelieving American or European – especially the spiteful and filthy French – or an Australian, or a Canadian, or any other disbeliever from the disbelievers waging war, including the citizens of the countries that entered into a coalition against the Islamic State, then rely upon Allah, and kill him in any manner or way, however it may be. Smash his head with a rock, or slaughter him with a knife, or run him over with your car, or throw him down from a high place, or choke him, or poison him.*⁸¹

79 Norwegian American Political Science Review, "Should I Stay or Should I Go? Explaining Variation in Western Jihadists' Choice between Domestic and Foreign Fighting" by Thomas Hegghammer, februari 2013.

80 NRK, "Avhopper til NRK: - IS har sovende celler i Europa, 17 november 2014.

81 The Independent, "Isis urges more attacks on Western 'disbelievers'", 22 september 2014.

I Storbritannien har man inte bara höjt riskbedömningen, utan också arresterat ISIS-sympatisörer som förberett att skjuta poliser och soldater i London. I Norge uppskattar säkerhetspolisen PST att det är 60–90 procents sannolikt att en islamistisk terrorattack sker inom det närmsta året. På grund av denna hotbild har det beslutats att norsk polis, som vanligtvis är obeväpnade, kommer att bära vapen under julperioden.⁸²

I samband med ett uppmärksammat terrorhot mot Norge tidigare i år utvisades ett antal asylsökande och personer som nekats asyl. Med detta som referenspunkt är det möjligt att Sveriges unikt generösa asylpolitik utgör ett säkerhetspolitiskt hot. Att svensk asylhantering bör reformeras för att minska risken för terrorattacker har även framhållits av tidigare flyktingar.⁸³ Dessutom framgår det av intervjuer med anställda på Migrationsverket att den stora volymen asylärenden innebär att det finns tids- och resursbrister för att genomföra grundliga undersökningar.⁸⁴ Terrorhotet är inte begränsat till Sverige. Våra öppna gränser innebär att våra grannländer Danmark och Norge, som varit involverade i att stötta kampen mot ISIS, kanske blir än mer utsatta än Sverige.

82 The Local, "Norway's risk of terror never greater: PST", 25 november 2014

83 Svenska Dagbladet, "Asylhanteringen måste reformeras mot terrorism", 18 oktober 2014.

84 Magasinet Neo, "Migränverket", #6 2014

Ett terroråd av större skala i Sverige, eller i ett nordiskt grannland, får en rad möjliga konsekvenser utöver den direkta skadan. De monetära kostnaderna av Breivikkattackerna uppskattades överstiga 15 miljarder NOK.⁸⁵ Politiskt kommer ett islamistiskt terroråd sannolikt att underblåsa xenofoba och islamofoba krafter. Dessutom kan man förvänta sig att ett större dåd utlöser hämndaktioner mot muslimer och muslimska mål.⁸⁶ Något som i sin tur riskerar att ytterligare radikaliserar fler unga muslimer.

Organiserad brottslighet i Syrien kan få konsekvenser i Sverige

Länder i kaos, där statsmakten tappar kontroll över det nationella territoriet och där stridande parter måste finansiera ett krig till vilket pris som helst, samtidigt som individer och familjer

85 Ekobrottsmyndigheten, "Finansiering av terrorism: En nationell riskbedömning", 28 mars 2014.

86 Teesside University, "Tell MAMA Reporting 2013/14 Anti-Muslim Overview, Analysis and 'Cumulative Extremism'", juli 2014. Det genomsnittliga antalet antimuslimska incidenter i Storbritannien ökade sexfaldigt följande terroristmordet av soldaten Lee Rigby. Incidenterna enbart veckan efter mordet representerade 17 procent av alla rapporterade antimuslimska incidenter mellan maj 2013 och februari 2014. Under de tre månaderna efter attacken mot Rigby rapporterades 34 anti-muslimska attacker mot byggnader, framför allt moskéer.

desperat kämpar för överlevnad, är en grogrund för illegal handel och organiserad brottslighet. I stort sett alla terrororganisationer och de som deltar i väpnade uppror sysslar med illegal verksamhet för att finansiera sin verksamhet. Samma sak gäller många statsmakter.

Länder i närområdet, eller som har flyktingar från dessa länder, berörs av effekterna av detta, som kan fortgå mycket längre än vad konflikten varar. Det mesta som smugglas från Syrien påverkar just närområdet, framför allt mer vardagliga produkter som bränsle och mat. Men vissa av de illegala flödena har potential att påverka länder längre bort, även Sverige. Detta kan gälla narkotika, människosmuggling eller vapen.

Produktionen av den amfetaminliknande drogen fenetylline har ökat kraftigt i Syrien sedan 2009. Kaoset i Syrien innebär att tidigare produktion flyttat från Libanon till Syrien, varifrån det sker omfattande export till andra arabländer. Dessutom har missbruket i Syrien ökat kraftigt på grund av konflikten. Fenetylline används både av stridande trupper och civilbefolkningen som hamnat i ökad psykologisk stress. Syriskt "amfetamin" genererar nu hundratals miljoner USD-årligen. Dessutom är Syrien ett transitland för heroin och opium från Iran, vilket transporteras vidare till

internationella marknader.⁸⁷ I och med att ett betydande antal personer som flytt konflikten etablerar sig i Sverige kan nya internationella kriminella nätverk och drogflöden etableras.

Över nio miljoner personer har flytt från sina hem på grund av konflikten i Syrien. Över tre miljoner av dessa flyktingar lever nu utomlands. EU är en attraktiv destination, och Sverige unikt då staten beslutat att bevilja flyende från Syrien permanent uppehållstillstånd. Då flyktingar inte kan ta sig till Sverige på laglig väg för att söka asyl har det uppstått en avsevärd

Enligt Rikskriminalpolisen är många av de personer som tar sig från Syrien till Sverige desperata, och befinner sig i en situation där de lätt kan utnyttjas av kriminella.

marknad för människosmuggling. Eftersom både Libanon och Jordanien försökt stänga sina gränser för syriska flyktingar innebär det att de flesta flyktingar flyr via Turkiet. Enligt Migrationsverket tar sig en stor del av flyktingarna sedan till Nordafrika, Libyen och Egypten, för att därifrån ta sig över Medelhavet till EU. Denna mer indirekta rutt har blivit vanlig som en konsekvens av att gränskontrollen

mellan Grekland och Turkiet ökat. Fixare betalas, tjänstemän korrumpas, förfalskade (eller äkta) dokument produceras, transporter och logi ordnas. Enligt svenska polisen är organiserad brottslighet i Sverige och andra EU länder, med rötter i mellanöstern, drivande i denna människosmuggling.⁸⁸

Att organiserad brottslighet tjänar stora pengar på människosmuggling från Syrien började redan efter Irakkriget, då det var flyktingar från Irak som utgjorde den stora målgruppen. 2007 uppskattade Rikskriminalpolisen, försiktigt räknat, att människosmugglingen av irakier till Sverige omsatte över en miljard kronor. Många av dessa flyktingar började sin resa från syriska läger.⁸⁹

En källa med god insikt i den syriska flyktingsituationen uppger att prislappen på en smuggelresa till Sverige från Syrien i skrivande stund ligger på mellan 15 000 och 20 000 euro, och Rikskriminalpolisen uppskattar att prisnivån ligger mellan 100 000 och 200 000 kronor. Om runt 30 000 asylsökande sökt sig till Sverige från Syrien från januari till den 26 oktober 2014 ger en snabb uppskattning att enbart människosmugglingen från Syrien till Sverige kan komma att omsätta över fem miljarder kronor

⁸⁸ Intervju med Rikskriminalpolisen.

⁸⁹ 2008 uppskattade Rikskriminalpolisen att människosmugglingen av irakier, huvudsakligen Syrien, omsatte över en miljard kronor Svenska Dagbladet, "Smugglare tjänar miljard på irakier", 27 juni 2008.

⁸⁷ U.S. Department of State, "2013 International Narcotics Control Strategy Report, 5 mars 2013.

2014. Uppenbarligen en mycket inkomstbringande verksamhet, även om detta är en grov skattning. Av alla inkomna ansökningar om asyl för året fram till den 1 oktober 2014 representerade syrier och statslösa (huvudsakligen från Syrien) nästan hälften av alla asylsökande i Sverige.⁹⁰

Enligt Rikskriminalpolisen är många av de personer som tar sig från Syrien till Sverige desperata, och befinner sig i en situation där de lätt kan utnyttjas av kriminella. För att betala en dyr avgift som de inte har råd med tvingas vissa begå kriminella handlingar. De utnyttjas för att smuggla narkotika eller begå brott efter ankomsten i Sverige. Syndikaten som ordnat resan skall ha sina pengar, och dessutom har offren ofta släkt kvar i Syrien som de värnar om. Ofta används dessa individer för att utföra kriminell "skitgöra" som innebär hög risk.⁹¹

Den organiserade brottsligheten utnyttjar inte bara människor men även den svenska byråkratin. Bruket av svenska pass i människosmugglingsmanhang är ett tydligt problem. I de flesta fall handlar det om "look alike", dvs. att en person med ett liknande utseende (miss)brukar passet. Från 2012 till mitten av 2014 rapporterade det europeiska gränssäkerhetsorganet Frontex 374 fall där äkta svenska pass använts för

människosmuggling.⁹² En majoritet av dessa fall gällde syrier. Dock utgör dessa upptäckta fall endast en bråkdel av problemet. I mars uppgav Rikskriminalpolisen att minst 170 000 svenska pass var på drift, och enligt den turkiska gränskontrollen tillhör svenska pass bland de mest missbrukade i världen. En pågående utredning skall bedöma huruvida de svenska passreglerna bidrar till att de svenska passreglerna utnyttjas illegalt, och om en ökad kontroll av den biometriska informationen som finns i passen skulle kunna minska problemen.⁹³

Men den mest oroväckande aspekten av människosmugglingen är att den är extremt farlig, speciellt för dem som väljer sjövägen. Enligt den Internationella Organisationen för Migration (IOM) dog 3072 flyktingar som försökte korsa medelhavet under årets första nio månader.⁹⁴ Enligt EU:s gränssäkerhetsorgan Frontex utgjorde Syrier 24 procent av dem som upptäcktes vid havskorsningar under årets första hälft.⁹⁵ Extrapolerar man utifrån dessa siffror innebär det att omkring 1 000 Syrier kommer att dö i sina försök att ta sig in i EU detta år. Då Sverige tar emot närmare en tredjedel av EU:s asylansökningar från Syrien

kan man dra slutsatsen att över 300 flyende från Syrien kommer att dö på väg till Sverige detta år.

I tidigare skeden av konflikten i Syrien var efterfrågan av vapen extrem. Men viss utrustning har redan börjat dyka upp på den svarta marknaden utanför landet. Som vi kan se från tidigare konflikter, som i före detta Jugoslavien, fungerar gamla konfliktzoner som vapendepåer för kriminella. I Sverige utgör fortfarande vapen som smugglats in från före detta Jugoslavien en stor andel av de vapenbeslag som görs av myndigheterna i Sverige, trots att den sista väpnade konflikten där tog slut för över 15 år sedan.

Syrien ligger nästan dubbelt så långt bort som Jugoslavien. Trots detta är det enligt Walter Kegö, vid Institute for Security and Development Policy, fullt logiskt att vi kan komma att se ökade flöden av vapen och droger ifrån Syrien i framtiden.⁹⁶

Per Gudmundssons granskning av svenska stridande i Syrien indikerar att en signifikant andel av dessa har ett kriminellt förflutet. En överrepresentation av tidigare kriminella bland västerländska jihadisterna i Syrien har också noterats av Raffaello Pantucci vid Royal United Services Institute i London.⁹⁷ Därför är det inte alltför långsökt att anta att återvändande

90 Migrationsverket, "Inkomna ansökningar om asyl, 2014" 1 oktober 2014.

91 Intervju Rikskriminalpolisen.

92 Frontex, kvartalsrapporter, 2013-2014.

93 Svenska Dagbladet, "170 000 svenska pass på drift", 28 mars 2014.

94 International Organisation for Migration, "Fatal Journeys: Tracking Lives Lost During Migration", 29 september 2014.

95 Frontex, kvartalsrapporter, 2014.

96 Intervju Walter Kegö.

97 Royal United Services Institute, "Thick As Thieves: European Criminals Take to Syria's Battlefield", 31 mars 2014.

kan återgå till kriminell verksamhet i Sverige. Då kan de komma att spela en viktig roll, inte minst inom den förväntade expansionen av illegal handel mellan Sverige och Syrien, men även med kriminella jihadistiska i andra delar av världen. Deras stridserfarenhet innebär också att de besitter ett våldskapital som kan göra dem till betydelsefulla aktörer i den undre världen.

Policyrekommendationer

Sverige är en liten aktör långt bort, och landets direkta inflytande på konflikten ytterst begränsat. Men följande åtgärder kan eventuellt ha en något positiv effekt:

- i) Agera för att EU i praktiken inför nolltolerans vad gäller betalning av lösen för frigivande av gisslan.
- ii) Systemet att leverera vapen till syriska rebeller via den svarta marknaden är problematiskt och har negativa bieffekter. Sverige bör uppmuntra att detta system ersätts med transparenta och registrerade direktleveranser från stater.
- iii) Analysera den illegala handeln med anknytning till Syrien och Irak och, om problem identifieras, se över möjligheterna att försvåra denna handel, exempelvis av narkotika, vapen, antikviteter och utrustning som kan användas i terroryfte.

- iv) Förslag för att minska hotet från kombattanter som åker utomlands:
  - Mer genomtänkta alternativ till förbud mot att folk blir soldater i terrorgrupper än det som nyligen förespråkats av vissa politiker. Effekten av ett förbud lär vara begränsad, speciellt för jihadistiska som är villiga att offra sina liv.
  - Medlemskap av terrorgrupper bör kriminaliseras och lagstiftningen ändras för att tillåta ökad övervakning av personer som misstänks vara i farozonen att åka utomlands för att strida.⁹⁸
  - Undersök om insatser ämnade att integrera återvändande kombattanter är av praktiskt värde.

⁹⁸ Kanske inte av större praktisk konsekvens, men av symboliskt värde skulle vara att se över regelverket kring konsulär assistans. Stridande svenskar som velat åka hem från Syrien har fått sina resor tillbaka till Sverige finansierade av staten. En ny klausul skulle kunna exkludera personer som varit engagerade i terrororganisationer från att dra nytta av konsulär assistans. Tidigare kombattanter har även dragit nytta av svensk vård och rehabilitering. Storbritanniens premiärminister Cameron har föreslagit att brittiska medborgare som

– Preventivt arbete, ”winning hearts and minds”, för att långsiktigt minska radikaliserings. Detta är ett mycket brett arbete, där både ”blockering” och ”plantering” av innehåll i sociala medier lär utgöra en viktig komponent.

v) Utreda om det finns humanare alternativ till den nuvarande svenska flyktingpolitiken. Dess nuvarande bieffekter innebär en miljardmarknad för kriminell och livsfarlig människosmuggling, samtidigt som den utsätter Sverige, och våra grannländer, för ökad risk av terrorism och brottslighet.

vi) Förberedelser mot kidnappningar och brutala våldsamma terroråd på svenskt territorium.

misstänks för terrorbrott kan förbjudas återinträde till landet. Det är osäkert om det skulle vara juridiskt genomförbart i Sverige. Men i de fall misstänkta terrorister endast har uppehållstillstånd i Sverige (inte medborgarskap) skulle de kunna förbjudas återinträde. Ytterligare ett brittiskt förslag – om att annullera medborgarskap – är sannolikt politiskt svårt att genomföra i ett svenskt sammanhang. Men det skulle kanske vara möjligt att dra in svenskt medborgarskap från terrorister om de har dubbelt medborgarskap.

FÖRFATTAREN:

Karl Lallerstedt är medgrundare av Black Market Watch (www.blackmarketwatch.org), programdirektör för illegal handel, ekonomisk och finansiell brottslighet vid the Global Initiative Against Transnational Organised Crime (www.globalinitiative.net), och medlem av OECD:s arbetsgrupp för att kartlägga illegal handel. Han har tidigare arbetat med frågor som berör illegal handel inom den privata sektorn, och som politisk och ekonomisk analytiker vid The Economist, Intelligence Unit och Oxford Analytica.

© Författaren och Frivärld 2014. Att kopiera rapporten är inte tillåtet utan tillstånd från Frivärld.